

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นคว้าแล้วรวบรวมแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นพื้นฐานความคิดและทำให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษากระบวนการเข้าสู่การกระทำผิดของผู้ต้องขังหญิงคดียาเสพติดแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมหรือการกระทำผิด ซึ่งผู้วิจัยรวบรวมมาในประเด็นหลักด้านความหมายและขอบข่ายอาชญากรรม พฤติกรรมของบุคคลในสังคม และแนวคิดเกี่ยวกับสาเหตุการเกิดอาชญากรรม ซึ่งเกิดจากปัจจัยทางสังคม ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และปัจจัยด้านกระบวนการทางสังคม

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมหรือการกระทำผิด

1. ความหมายและขอบข่ายอาชญากรรม

อาชญากรรมมีความหมายอย่างกว้างมีข้อพิจารณาได้หลายแนวทาง ซึ่งโดยทั่วไปมักมองในแง่ของกฎหมาย หรือยึดตามบทบัญญัติ ข้อบังคับของสังคม ดังนั้น จึงมีผู้ให้ความหมายแตกต่างกันออกไป ดังนี้

"อาชญากรรม" ตาม พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2538 : 939) หมายถึง การกระทำผิดกฎหมายอาญา

โลภา (ชูพิทูลชัย) ขปิลมันส์ (2537 : 90) ให้ความหมาย "อาชญากรรม" ว่าเป็นการกระทำผิดใดของบุคคลหนึ่งซึ่งขัดต่อกฎหมายอันได้บัญญัติเป็นข้อห้ามไว้ ฉะนั้น ผู้ประกอบอาชญากรรมหรือผู้กระทำผิดจะต้องได้รับโทษ

บาร์โลว์ (Barlow, 1984 : 5) ให้ความหมายของ "อาชญากรรม" ว่า เป็นการกระทำของมนุษย์ที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติกฎหมายอาญา ซึ่งมีประเด็นพิจารณา 2 ประการ คือ

- 1) อาชญากรรมเป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน รำคาญ เสียหาย
 - 2) พฤติกรรมดังกล่าวนี้เป็นการกำหนดความหมายตามที่นักกฎหมายวินิจฉัย
- ในการกระทำผิดกฎหมายที่เป็นอาชญากรรมนั้น มีข้อพิจารณาประกอบ ดังนี้

- 1) จะต้องมีการกระทำหรือการประทุพติเกิดขึ้นเสมอ
- 2) การกระทำหรือการประทุพติจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ จะต้องเป็นภัยอันตรายต่อสังคมเป็นพิษร้ายที่เสียหายต่อรัฐ หรือต่อประชาชน
- 3) การกระทำหรือการประทุพตินั้นจะต้องเป็นข้อห้ามหรือถูกห้ามโดยกฎหมาย
- 4) การกระทำหรือการประทุพตินั้นจะต้องเป็นการกระทำที่ผู้กระทำได้กระทำไปด้วยความสมัครใจภายใต้อำนาจของจิตใจของตน

5) การกระทำหรือการประทุพตินั้นจะต้องกระทำด้วยเจตนา ผลที่เกิดขึ้นนี้ผู้กระทำมีความมุ่งหมายตั้งใจ หรือเรียกว่า มีเจตนาชั่วร้ายต่อการกระทำนั้น ๆ

6) การกระทำที่เป็นภัยอันตรายนั้นจะต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับแห่งการกระทำที่แสดงออกมานั้น

- 7) การกระทำหรือการประทุพตินั้น ควรจะต้องถูกลงโทษตามกฎหมาย

ส่วนของคณิน (Conklin, 1986 : 8-9) กล่าวว่า อาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์ตามธรรมชาติอย่างหนึ่งของสังคม กฎหมายอาญาก็เป็นสิ่งที่ปรากฏให้เห็นตามธรรมชาติของสังคม และอาชญากรรมก็เป็นผลผลิตของสังคมด้วยเช่นกัน

เซวิทซ์ (Savitz, 1986 : 9-13) หมายความว่า อาชญากรรมเป็นการกระทำหรือการละเว้นการปฏิบัติใด ๆ ที่มีกฎหมายห้ามไว้และจะต้องถูกลงโทษโดยรัฐภายใต้กระบวนการยุติธรรมและมีองค์ประกอบ ดังนี้

- 1) การกระทำจะต้องเป็นการก่อให้เกิดความเดือดร้อน หรือกระทบกระเทือนต่อความรู้สึกนึกคิดและศีลธรรมของบุคคลโดยทั่วไป
- 2) ในขณะที่กระทำนั้นจะต้องมีกฎหมายบัญญัติห้ามไว้ว่าเป็นความผิด
- 3) ผู้กระทำผิดกฎหมายจะต้องมีเจตนาชั่วร้ายในขณะที่กระทำผิดหรือขณะประกอบอาชญากรรม

4) จะต้องมีความสัมพันธ์กันระหว่างการกระทำที่ไม่สมควร หรือการกระทำผิดกับ กฎหมายบัญญัติห้ามไว้ในเรื่องนั้น

5) จะต้องมีการกำหนดบทลงโทษสำหรับบุคคลที่ได้ประกอบอาชญากรรมนั้น การกระทำผิดหรือการประกอบอาชญากรรมตามความหมายข้างต้นนั้นสามารถสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

1) มีการกระทำ

2) ความร้ายแรงที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน และต่อรัฐ

3) พฤติการณ์ทั้งหลายของบุคคลผู้กระทำผิดนั้นประกอบกัน

โดยนัยนี้ความผิดกรณียาเสพติดก็จัดว่าเป็นอาชญากรรมซึ่งเป็นขอบข่ายหรือ ประเด็นปัญหาสำหรับการศึกษาคั้งนี้

2. พฤติกรรมของบุคคลในสังคม

เนื่องจากสังคมทุกสังคมจะมีกฎเกณฑ์ที่จะใช้สำหรับการปกครองหรือควบคุม พฤติกรรมของคนในสังคม กฎเกณฑ์ดังกล่าว ได้แก่ บรรทัดฐานของสังคม ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูก สร้างขึ้นมาตามความคาดหวังของสังคม เพื่อให้สมาชิกของสังคมประพฤติและปฏิบัติตาม ภายใต้อาณัติของมโนสถานการณหนึ่ง ดังนั้น บรรทัดฐานของสังคม จึงเป็นแบบแผน พฤติกรรม และเป็นกฎหรือกติกาว่าด้วยความประพฤติ ซึ่งเป็นที่มาของวิถีประชา (folkway) จารีตประเพณี (mores) และกฎหมาย (law)

บรรทัดฐานของสังคม เป็นแบบแผนพฤติกรรมที่สังคมคาดหวังว่าทุกคนจะต้อง ปฏิบัติให้เป็นไปในทางที่สอดคล้องเหมาะสมเป็นการนำมาซึ่งการคุ้มครองป้องกันรักษาชีวิต มนุษย์ในสังคมให้อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

ถ้าบุคคลใดมีความประพฤติในลักษณะฝ่าฝืนบรรทัดฐานของสังคม เขาจะถูก กล่าวหาว่าเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน (deviance behavior) ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แตกต่างไป จากบรรทัดฐานของสังคมหรือต่างจากมาตรฐานที่คนในสังคมยอมรับ พฤติกรรมเบี่ยงเบนอาจ มีลักษณะแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับพื้นฐานทางสังคม กฎเกณฑ์หรือมาตรฐานในการวัด พฤติกรรมเบี่ยงเบนของแต่ละสังคม ดังนั้น พฤติกรรมที่แสดงออกมาจึงอาจมีทั้งที่สังคมยอมรับ และไม่ยอมรับ ซึ่งมี 2 แบบ ด้วยกัน (Becker, 1964 : 601-602) คือ

1) พฤติกรรมที่ถูกประเมินว่าไม่ดี หรือเป็นภัยอันตรายต่อสังคม ได้แก่ พฤติกรรมที่เป็นอาชญากรรม (crime behavior) การรักร่วมเพศ (homosexuality) การฉ้อราษฎร์บังหลวง (corruption) การฆ่าตัวตายหรืออัตวินิบาตกรรม (suicide) เป็นต้น

2) พฤติกรรมที่ยอมรับได้ ได้แก่ การกระทำความดี มีความซื่อสัตย์ เป็นผู้เสียสละ มีความกล้าหาญทางมนุษยธรรม ปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคมไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายแก่สังคม

พฤติกรรมตามนัยแรก ถือว่าเป็นความผิดหรืออาชญากรรมที่มีนัยสำคัญในเชิงพฤติกรรมเบี่ยงเบน และความผิดกรณียาเสพติดในสังคมไทยก็จัดอยู่ในประเด็นนี้เช่นกัน

แนวความคิดเกี่ยวกับสาเหตุแห่งการเกิดอาชญากรรม

ในทางอาชญาวิทยายอมรับว่าศาสตร์แขนงต่าง ๆ หรือวิทยาการในสาขาต่าง ๆ มีความสำคัญเท่าเทียมกันต่อการอธิบายสาเหตุแห่งอาชญากรรม ทั้งนี้เพราะไม่มีวิทยาการสาขาหนึ่งสาขาใดโดยเฉพาะที่จะอธิบายสาเหตุแห่งอาชญากรรมได้อย่างถูกต้องร้อยเปอร์เซ็นต์

การศึกษาสาเหตุแห่งการกระทำผิดมีมาแต่ศตวรรษที่ 19 กล่าวคือ จากสำนักอาชญาวิทยาปฏิฐานนิยม (Positivist School) โดยมี ซีซาร์ ลอมโบโรโซ (Cesare Lombroso : 1835-1990) ราฟาเอล กาโรฟาโล (Raffaele Garofalo : 1852-1965) และเอ็นริโก เฟอริ (Enrico Ferri : 1856-1965) (Lombroso, Garofalo และ Ferri, อ้างถึงในประจัน มณีนิล, 2534 : 24) เป็นผู้เริ่มศึกษาสาเหตุแห่งอาชญากรรมจากสภาพความบกพร่องทางกายภาพและการ ถ่ายทอดทางพันธุกรรม ต่อมาก็มีการศึกษาในเรื่องนี้ในแง่สังคมวิทยา เดอร์ไคม์ ซึ่งเป็นนักสังคมวิทยาชาวฝรั่งเศสก็ให้ความสนใจสาเหตุแห่งอาชญากรรมในแง่ของสังคมวิทยาและขณะเดียวกันนั้น ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ก็ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการวิเคราะห์สาเหตุแห่งอาชญากรรมในแง่ของจิตวิทยาอีกสาขาหนึ่งตั้งแต่ศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา จึงได้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าสาเหตุแห่งการประกอบอาชญากรรมมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องผสมผสานกันอยู่ 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยทางชีววิทยา ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยทางจิตวิทยา

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจสาเหตุแห่งการประกอบอาชญากรรมเฉพาะด้าน ปัจจัยทางสังคม ดังนั้น จึงค้นคว้า รวบรวม แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในมุมมอง ของนักสังคมวิทยา ดังนี้

1. ปัจจัยทางสังคม

การศึกษาสาเหตุแห่งการประกอบอาชญากรรมเกี่ยวกับปัจจัยทางสังคมมีความ จำเป็นต้องมุ่งศึกษาจากประเด็นโครงสร้างทางสังคม วัฒนธรรม รวมทั้งสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งล้วนมีผลต่อบุคคลและสังคม เพราะว่า บุคคลอยู่รวมกันในสังคมต่างก็มีการ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน พฤติกรรมของบุคคลเหล่านั้นอาจแตกต่างกันออกไปทั้งในทางที่ดีและ ในทางที่จะทำให้เกิดความเสียหายหรือความไร้ระเบียบ จนกระทั่ง ก่อให้เกิดปัญหา อาชญากรรม และในที่สุดก็เป็นปัญหาของสังคม

1.1 ปัจจัยอันเนื่องมาจากสถาบันทางสังคม

ทุกสังคมมีสถาบันต่าง ๆ เป็นโครงสร้างทางสังคม ซึ่งเกิดจากการจัดระเบียบหรือ รูปแบบทางสังคมด้วยการจัดแบ่งหน้าที่การงานในลักษณะที่ช่วยให้มีการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายเพื่อช่วยแก้ปัญหาภายในสังคมนั้น ๆ แต่ในขณะที่เดียวกันสถาบันก็อาจทำให้มี ปัญหาเพิ่มมากขึ้นถ้าสถาบันเหล่านั้นทำหน้าที่ไม่เหมาะสม ดังนั้น ในการศึกษาสาเหตุแห่ง การประกอบอาชญากรรมในทางสังคมวิทยา ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิชาการที่เกี่ยวข้อง แล้วจึงเกิด แนวความคิดเบื้องต้นว่า ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นก็อาจจะมาจากสถาบันต่าง ๆ ซึ่งพอประมวล โดยสังเขป ดังนี้

1.1.1 สถาบันครอบครัว เป็นสถาบันทางสังคมที่สำคัญต่อระบบการพัฒนาทาง ร่างกายและจิตใจของเด็ก เป็นสถานที่ที่เลี้ยงดูเด็กให้เจริญเติบโตสมบูรณ์ ไม่ทำให้เกิดปัญหา สังคม (สุทัตตรา สุภาพ, 2538 : 65-66) ถ้าปราศจากครอบครัวแล้วการคงอยู่ของมนุษย์จะ ไม่สมบูรณ์ แต่มีบางครอบครัวที่ไม่ได้ให้การเลี้ยงดู รักใคร่หรือให้ความสุขแก่เด็กอย่างเพียงพอ เด็กมีปัญหาเนื่องจากเด็กขาดความอบอุ่นและส่งผลให้เด็กมีบุคลิกภาพแปรปรวนและเป็น สาเหตุให้เกิดอาชญากรรม (อรัญ สุวรรณบุปผา, 2518, : 129)

โสภา ชูพิทกุลชัย ได้กล่าวในทำนองเดียวกันว่า ครอบครัวเป็นตัวการที่ทำให้เด็ก และเยาวชนกระทำผิด เนื่องจากครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่มีผลต่อกระบวนการเรียนรู้ ทางสังคมและพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก เป็นสถาบันแรกที่สร้างนิสัย ความคิด ค่านิยม

ความเชื่อ ที่ทัศนคติของเด็ก ปัญหาเด็กและเยาวชนกระทำผิดนั้นสาเหตุส่วนใหญ่มาจากครอบครัว โดยเฉพาะครอบครัวที่ขาดความรักความอบอุ่น หรือขาดความสัมพันธ์อันดีภายในครอบครัว ขาดผู้อบรมและให้คำแนะนำในเรื่องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ขาดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในครอบครัว ความบกพร่องในครอบครัวเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สมาชิกประกอบอาชญากรรม (โสภณ ชูพิกุลชัย, 2525 : 93)

1.1.2 สถาบันการศึกษา หรือโรงเรียนมีส่วนสัมพันธ์กับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนโดยอ้อมเนื่องจากโรงเรียนได้ใช้วิธีการบางอย่างที่ทำให้เด็กบางคนประสบความล้มเหลว เช่น การให้การปฏิบัติบางอย่างที่ทำให้เด็กขาดการสนใจเรียน หรือขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขาดความคิดริเริ่มหรือมีทัศนคติในทางลบคิดว่าตนเองเป็นบุคคลที่ไม่พึงปรารถนา เด็กก็จะมุ่งไปหาสิ่งอื่นนอกเหนือการเรียน เช่น เด็กไม่สนใจการเรียนจึงหนีโรงเรียน การหนีโรงเรียนบางครั้งอาจจะทำให้เด็กเกิดการกระทำผิดต่อไปได้ (Sutherland and Cressey, 1974 : 238 - 239) เด็กที่กระทำผิดส่วนใหญ่จะมีผลการเรียนตกต่ำ เด็กกลุ่มนี้จะมองว่าโรงเรียนเป็นสิ่งที่ทำให้เขาไม่พอใจคอยรบกวนความรู้สึกส่วนตัวของเขา (Johnson, 1974 : 110)

1.1.3 สถาบันการปกครอง อาชญากรรมจะเกิดขึ้นมาเพราะขาดการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังปล่อยให้ผู้กระทำผิดจำนวนมากอยู่ได้โดยปราศจากการลงโทษหรือหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมขาดความเข้มแข็งหรือไร้ประสิทธิภาพในการควบคุมอาชญากรรมประกอบกับสังคมมีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้เกิดอาชญากรรม (Richard, 1974 : 228) ซึ่งปัจจัยด้านเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นจะมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการบังคับใช้กฎหมาย นั่นคือ เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องเป็นผู้ปฏิบัติหรือเคารพกฎหมายที่ดีก่อนที่จะนำกฎหมายมาบังคับใช้กับคนทั่วไปอย่างมีประสิทธิภาพหรืออย่างจริงจัง (Day, 1964 : 68)

1.1.4 สื่อมวลชน มีส่วนเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมเพราะทำให้เราได้รับรู้เรื่องราวข่าวสาร ในทางอาชญาวิทยาเชื่อว่า การถ่ายทอดอย่างซ้ำซากเกี่ยวกับพฤติกรรมของอาชญากรจะมีอิทธิพลต่อการถ่ายทอดความคิดที่ผิดให้กับผู้รับหรือรับฟัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการถ่ายทอดว่าผู้ละเมิดกฎหมายเป็นผู้ที่ควรได้รับความเห็นอกเห็นใจมากเท่าใดก็ยิ่งเป็นอันตรายมากยิ่งขึ้น (Johnson, 1974 : 121-122) สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อทัศนคติเดิมหรือสนับสนุนไปตามสภาพแวดล้อมที่ตนรู้สึกว่สิ่งที่สภาพแวดล้อมดังกล่าวนั้นนำไปสู่การกระทำผิดกฎหมายเพราะสิ่งที่สื่อมวลชนเสนอมานั้นเป็นสิ่งที่เกี่ยวกับความต้องการหรือเกิดประโยชน์กับตนเองเป็นสิ่งที่ตนต้องการจะเรียนรู้หรือต้องการทำความเข้าใจ (Johnson, 1974 : 123)

การศึกษาสาเหตุแห่งอาชญากรรมแนวสังคมวิทยา โดยเฉพาะด้านสาเหตุของอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างทางสังคมนั้นสามารถกล่าวได้ว่า เดอร์ไคม์ เป็นผู้นำหรือเป็นผู้ริเริ่มศึกษาตามแนวความคิดดังกล่าว เขาเชื่อว่า การประกอบอาชญากรรมเป็นเรื่องปกติของสังคมมนุษย์และเกิดขึ้นได้ตามธรรมชาติ กล่าวคือ เมื่อบรรทัดฐานของสังคมไม่สามารถทำหน้าที่ในการควบคุมพฤติกรรมคนในสังคม และไม่สนองต่อความต้องการของปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคน การล่งละเมิดบรรทัดฐานของสังคมก็จะเกิดขึ้นและจะนำไปสู่การกระทำผิดหรือการประกอบอาชญากรรมได้ (Durkheim, 1961 : 98-104)

1.2 การบีบคั้นทางสังคมและการปรับตัว

เมื่อสังคมไม่สามารถควบคุมความต้องการของปัจเจกบุคคลหรือของกลุ่มบุคคลได้จนกระทั่งถึงจุดหนึ่ง เรียกว่า "ภาวะไร้บรรทัดฐาน" (anomie) เป็นภาวะที่ไร้กฎเกณฑ์ไร้กฎหมาย (lawlessness) ปรากฏการณ์ทางสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมของบุคคลในลักษณะที่เป็นตัวบีบคั้น (stress) มี 3 กรณี (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2526 : 52-53) คือ

1.2.1 การบีบคั้นฉับพลัน (sudden depression) ในกรณีที่สังคมเกิดความตกต่ำเสื่อมทรามลงอย่างรวดเร็วหรืออย่างกะทันหัน ทำให้คนในสังคมไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมดังกล่าวได้

1.2.2 ความร่ำรวยโดยฉับพลัน (sudden prosperity) สังคมนั้นมีความเจริญรุ่งเรืองร่ำรวย มั่งคั่งอย่างทันทีทันใด คนในสังคมไม่สามารถที่จะปรับตัวให้เข้าสภาพดังกล่าวได้

1.2.3 การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี (technological change) การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ทำให้มีผลกระทบต่อคนในสังคม ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีผลให้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

จากสภาพการเปลี่ยนแปลงทั้งสามลักษณะนี้ทำให้คนในสังคมไม่สามารถปรับตัวตามได้ ก่อให้เกิดสภาวะความกดดันหรือบีบคั้น คนไม่สามารถที่จะควบคุมตัวเองและอาจจะประกอบอาชญากรรมได้ นอกจากนี้ เดอร์ไคม์ ได้แบ่งลักษณะสังคมออกเป็น 2 ลักษณะ (Marvel, 1986 : 32 - 33) คือ

1.2.4 บუნดาการทางสังคมแบบจักรกลนิยม (mechanical solidarity) เป็นสังคมที่สมาชิกของสังคมมีความสนิทสนมแนบแน่นใกล้ชิด มีความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความเป็นเอกภาพในเรื่องค่านิยม ความรู้สึก การยอมรับกฎเกณฑ์ทางสังคมจะเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน อัตราการเกิดอาชญากรรมต่ำ

1.2.5 บูรณาการทางสังคมแบบอินทรีย์นิยม (organic solidarity) เป็นสังคมที่สมาชิกของสังคมมีลักษณะแตกต่างกันความสัมพันธ์ของบุคคลเป็นแบบทางการ เกิดจากการแบ่งงานกันทำพบมากในสังคมอุตสาหกรรม บุคคลจะมีความสามารถแตกต่างกันการแบ่งงานกันทำก็เป็นไปตามความชำนาญเฉพาะด้าน บุคคลมีการแข่งขันกันตลอดเวลาเพื่อความอยู่รอดต่างคนต่างอยู่ สังคมไม่เป็นปึกแผ่นหรือเป็นเนื้อเดียวกัน จนทำให้ปัจเจกบุคคลรู้สึกโดดเดี่ยว (isolation) เกิดความเครียด ซึ่งเป็นการเพิ่มโอกาสให้คนที่อยู่ในสังคมเกิดการเสียระเบียบและอาจทำให้สังคมเกิดวิกฤตจากความขัดแย้งภายในกลุ่มเพิ่มมากขึ้น ในที่สุดก็จะนำไปสู่การเป็นปัญหาสังคมและอัตราการเกิดอาชญากรรมก็จะมีมากขึ้นตามไปด้วย

เดอริโคมี มีความเชื่อว่า การประกอบอาชญากรรมของบุคคลหนึ่งบุคคลใดนั้น เป็นสิ่งปกติในชีวิตของมนุษย์ เมื่อใดก็ตามบรรทัดฐานของสังคมไม่สามารถที่จะควบคุมการกระทำของมนุษย์ หรือไม่สนองความต้องการของสังคม (social needs) ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใด ๆ ได้แล้ว การล่วงละเมิดต่อบรรทัดฐานของสังคมก็จะเกิดขึ้น และจะนำไปสู่การกระทำผิดอย่างรวดเร็ว (วรเดช จันทรศร, 2522 : 22) และเดอริโคมี ได้แสดงแนวความคิดเกี่ยวกับอาชญากรรมในหนังสือ เรื่อง ระเบียบวิธีการศึกษาทางสังคมวิทยา (The Rules of Sociological Method) ว่า อาชญากรรมเป็นเรื่องปกติเป็นกิจกรรมหนึ่งของสังคม และการปราบปรามอาชญากรรมต้องใช้วิธีการลงโทษ หากสังคมใดมีการพัฒนาวิธีการลงโทษขึ้นการประกอบอาชญากรรมจะน้อยลง อาชญากรรมเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นในการรักษากฎเกณฑ์ให้เข้มแข็งขึ้นและอาชญากรรมนั้นผูกพันกับเงื่อนไขทางสังคมทำให้กฎเกณฑ์หรือกฎหมายที่ควบคุมสังคมได้พัฒนาขึ้น ความสำคัญของหนังสือเล่มนี้อยู่ที่ แนวคิดเรื่อง โครงสร้างทางสังคม และภาวะไร้บรรทัดฐาน โดยเดอริโคมีให้ความหมายว่า เป็นสภาวะแห่งความสัมพันธ์ของกลุ่มหรือสังคมที่ขาดบรรทัดฐาน ซึ่งเกิดจากการควบคุมสังคมไร้ประสิทธิภาพ เช่น เกิดความขัดแย้งทางวัฒนธรรม ทางการเมืองชนกลุ่มน้อย เดอริโคมีใช้ภาวะไร้บรรทัดฐานอธิบายพฤติกรรมเบี่ยงเบนว่า เกี่ยวข้องกับโครงสร้างทางวัฒนธรรม หมายถึง บรรทัดฐานหรือข้อปฏิบัติที่ยอมรับในสังคม และโครงสร้างทางสังคม หมายถึง การจัดระเบียบความสัมพันธ์ทางสังคมที่คนในสังคมต้อง ติดต่อสัมพันธ์กัน หากโครงสร้างส่วนใดส่วนหนึ่งถูกทำลายลงหรือถูกละเมิดจากคนในสังคม ความตึงเครียดทางสังคมจะเกิดขึ้น ทำให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนขึ้นในสังคม เกิดสภาวะไร้ระเบียบ และอัตราการเกิดอาชญากรรมจะสูงขึ้น (Durkheim, 1961)

สรุปแนวความคิดของเดอริคโคมได้ว่า การประกอบอาชีพการงานของคนในสังคมเป็นเรื่องปกติ และเมื่อใดก็ตามที่บรรทัดฐานทางสังคมไม่สามารถที่จะควบคุมการกระทำของมนุษย์ หรือไม่สามารถสนองความต้องการทางสังคมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใด ๆ ได้แล้ว การล่วงละเมิดต่อบรรทัดฐานทางสังคมจะเกิดขึ้น และนำไปสู่การกระทำผิดอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะในสังคมอุตสาหกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วจนไม่สามารถที่จะแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมนั้น ๆ ได้

โรเบิร์ต เค. เมอร์ตัน (Robert K. Merton) ซึ่งเป็นนักสังคมวิทยาชาวอเมริกันได้นำทฤษฎีภาวะไร้บรรทัดฐานของเดอริคโคมมาขยายและพัฒนาแนวความคิดต่อ เขาอธิบายภาวะไร้บรรทัดฐานว่า คือ สภาพอันสลับซับซ้อนที่ประกอบด้วยความยากจน การมีโอกาสทางสังคมอย่างจำกัด การที่มนุษย์ก้าวไปสู่ความสำเร็จในขณะเดียวกันพวกเขาก็ต้องมีวิถีการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคม พวกเขาจึงเกิดความสับสนกับวัฒนธรรม ค่านิยมที่คนในสังคมบางกลุ่มยอมรับเพราะสิ่งนั้นมีประโยชน์และทำให้เขาบรรลุถึงเป้าหมาย จนบางครั้งก็ไม่ได้คำนึงถึงวิถีปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น คนกลุ่มหนึ่งได้เลือกการกระทำที่ผิดกฎหมายเพื่อให้บรรลุถึงสิ่งที่ต้องการ เป้าหมายกลายเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม บุคคลจึงมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน และสิ่งที่มนุษย์ยอมรับว่ามีอิทธิพลเหนือบุคคลในสังคมสามารถแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ โครงสร้างทางวัฒนธรรมและโครงสร้างทางสังคม เมอร์ตัน (Merton, 1968 : 672 - 682) กล่าวว่า โครงสร้างทางวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดเป้าหมาย (goals) ชีวิตของคนในสังคม แต่ในขณะเดียวกันโครงสร้างทางสังคมจะเป็นตัวกำหนดวิถีทาง (means) หรือความประพฤติที่จะเข้าสู่เป้าหมายดังกล่าว สาเหตุที่ทำให้คนในสังคมมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนเนื่องจากคนไม่สามารถปรับตัว (adaptation) เข้ากับเงื่อนไขทั้งสองประการหรือเงื่อนไขใดเงื่อนไขหนึ่งได้ เมอร์ตัน (Merton, 1966 : 97) จึงเสนอรูปแบบในการปรับตัวไว้ 5 รูปแบบ ดังนี้

ตาราง 2 รูปแบบการปรับตัว 5 รูปแบบตามทัศนะของเมอร์ตัน

รูปแบบการปรับตัว (Modes of Adaptation)	เป้าหมาย (Goals)	วิถีทาง (Means)
1. ปฏิบัติตาม (conformity)	+	+
2. แหวกแนว (innovation)	+	-
3. เคร่งพิธี (ritualism)	-	+
4. ถอยหนี (retreatism)	-	-
5. ทำพยาย (rebellion)	+	+

+ หมายถึง ยอมรับปฏิบัติตาม (acceptance)

- หมายถึง ปฏิเสธ ไม่ยอมรับ (rejection)

+ หมายถึง ปฏิเสธไม่ยอมรับเป้าหมายหรือวิถีทางและหาสิ่งใหม่เข้ามาทดแทน (substitution)

ที่มา : Merton, 1966 : 97

แต่ละรูปแบบมีคำอธิบายโดยสังเขปดังนี้

1. ปฏิบัติตาม (conformity) เป็นแบบการปรับตัวที่ยอมรับเป้าหมายทางวัฒนธรรมและวิถีทางสถาบัน เช่น คนเราต้องการมีเกียรติมีศักดิ์ศรีในสังคม (เป้าหมายทางวัฒนธรรม) ในขณะเดียวกันก็ต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม (วิถีทางสถาบัน) โดยการเรียนหนังสือให้สูงขึ้น แสวงหาความรู้ แสดงผลงาน ตลอดจนพยายามสร้างฐานะให้ดีขึ้น เป็นต้น

2. แหวกแนว (innovation) เป็นแบบการปรับตัวที่ยอมรับแต่เฉพาะเป้าหมายทางวัฒนธรรม ในขณะเดียวกันก็ปฏิเสธวิถีทางสถาบัน เช่น คนที่ต้องการจะร่ำรวย (เป้าหมายทางวัฒนธรรม) แต่ไปปล้นจี้หรือลักทรัพย์ เป็นต้น การปรับตัวเช่นนี้เป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน

3. เคร่งพิธี (ritualism) เป็นแบบการปรับตัวที่ยอมรับแต่เฉพาะวิถีทางสถาบัน แต่ละเลยเป้าหมายทางวัฒนธรรม เช่น คนที่ต้องการจะร่ำรวย (เป้าหมายทางวัฒนธรรม) แต่ก็ไม่กล้าที่จะลงทุนเพราะกลัวจะขาดทุนหรือล้มเหลว จึงหันมายึดถือหลักการใช้ชีวิตแบบสันโดษ (วิถีทางสถาบัน) หรือใช้จำยแบบมักน้อยพอตัวไม่สนใจต่อความร่ำรวยอีกต่อไป

4. ถอยหนี (retreatism) เป็นแบบการปรับตัวที่ไม่ยอมรับทั้งเป้าหมายทางวัฒนธรรมและวิถีทางสถาบัน แบบการปรับตัวแบบนี้ ได้แก่ พวกฮิปปี พวกยิปซี คนจรจัด คนเร่ร่อน และผู้ติดยาเสพติด เป็นต้น คนพวกนี้เป็นพวกที่ถอยหลังเข้าคลอง ยอมแพ้แก่ชีวิต ไม่สนใจต่อเป้าหมาย ทางวัฒนธรรมและวิถีทางสถาบันอีกต่อไป

5. ทำลาย (rebellion) เป็นแบบการปรับตัวที่ไม่ยอมรับเป้าหมายทางวัฒนธรรมและวิถีทางสถาบัน แต่ยังคงการที่จะเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคมที่เป็นอยู่ไปอีกแนวทางหนึ่ง เพราะเห็นว่าแบบเดิมไม่ดีพอสำหรับพวกเขา ชีวิตของคนกลุ่มนี้ไม่มีระเบียบแบบแผนจึงดำเนินชีวิตให้ขัดแย้งกับสังคมใหญ่ การปรับตัวแบบนี้เห็นได้ชัดเจนจากกรณีของพวกกบฏ พวกปฏิวัติ พวกรัฐประหาร พวกฝ่ายซ้าย และพวกเสพยาเสพติด เป็นต้น

1.3 ทฤษฎีวัฒนธรรมย่อย

อัลเบิร์ต เค โคเฮน (Albert K. Cohen) ได้พัฒนาทฤษฎีต่อจากเคอร์คโคมและเมอร์ตัน พัฒนามาเป็นทฤษฎีวัฒนธรรมย่อย (subculture theory) ว่าเกิดจากผลของความขัดแย้งทางจิตใจกับความสามารถและโอกาส คือ จิตใจต้องการแต่ขาดความสามารถรวมทั้งขาดโอกาสทางสังคม ความขัดแย้งจึงเกิดขึ้น โคเฮน ได้กล่าวว่า วัฒนธรรมย่อยของผู้กระทำผิดประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 3 ประการ (Cohen, 1966 : 109-110)

1.3.1 ความสามารถรอบด้าน (versatility) หมายถึง สามารถกระทำในสิ่งที่เป็ปฏิบัติกับต่อสังคมได้ในหลายลักษณะ เช่น พวกขโมย นอกจากนี้พวกเขายังสามารถใช้วิธีการอื่น ๆ ในการเอาตัวรอดเปรียบผู้อื่นอีกหลายอย่างด้วยกัน

1.3.2 การแสวงหาความสุขเพียงครู่เดียว (short-run hedonism) หมายถึง การแสวงหาความสุขทางใจในระยะเวลานั้น ๆ โดยไม่ได้คิดวางแผนถึงความสุขในระยะยาวมุ่งหวังแต่ความตื่นเต้นในช่วงระยะเวลานั้น ๆ เป็นสำคัญ

1.3.3 ความเป็นอิสระของกลุ่ม (group autonomy) หมายถึง กลุ่มที่ไม่ยึดอยู่กับข้อกำหนดในสังคมแต่ยึดอยู่กับค่านิยมของกลุ่มตนเป็นหลัก มีความรู้สึกเป็นปฏิบัติกับต่อสังคมขาดความเคารพนับถือผู้มีพระคุณ

ปัจจัยทางวัฒนธรรมดังกล่าวข้างต้นสามารถนำมาอธิบายสาเหตุการกระทำผิดได้ เช่น เด็กหรือเยาวชนพยายามประพฤติปฏิบัติตามคนในกลุ่มเพื่อให้ตนเองเข้ากับกลุ่มและสมาชิกในกลุ่มก็จะสร้าง ค่านิยมภายในกลุ่มขึ้นมาให้สมาชิกปฏิบัติตาม ซึ่งการประพฤติปฏิบัติของเด็กหรือเยาวชนกลุ่มดังกล่าวอาจเป็นการกระทำที่เบี่ยงเบนจากสังคมส่วนใหญ่

โคเฮน ยังกล่าวอีกว่า การกระทำผิดมักจะพัฒนาในภาวะทางสังคม เศรษฐกิจตกต่ำ กลุ่มแก๊งค์มีวัฒนธรรมย่อย และมีค่านิยมที่เบี่ยงเบนไปจากกลุ่มสังคมใหญ่เพื่อช่วยแก้ปัญหา สถานภาพของตนเองเกิดความกดดันที่ไม่สามารถกระทำตามสังคมส่วนใหญ่ได้ เนื่องจาก ค่านิยมของสังคมส่วนใหญ่ นั้นถูกกำหนดมาจากผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางหรือสูง เท่านั้น (Fox, 1976 : 132)

นอกจากนี้ คาร์ล มาร์กซ (Karl Marx : 1818 - 1888) ได้ชี้ให้เห็นถึงโครงสร้างทางสังคมกับการประกอบอาชญากรรมที่สำคัญ 2 ประการ (Marx, อ้างถึงใน ชาญคณิต ก. สุริยะมณี, 2526 : 27-28)

1.3.4 พฤติกรรมเบี่ยงเบนทั้งหลายเป็นผลผลิตของความขัดแย้งทางสังคม (Social Conflict) ในที่นี้ หมายถึง การขัดแย้งระหว่างชนชั้นทางสังคม ได้แก่ ชนชั้นนายทุนกับชนชั้นผู้ใช้แรงงาน สาเหตุของการขัดแย้งมาจากรื่องการต่อสู้ทางเศรษฐกิจเพื่อให้ได้ผลประโยชน์ อันพึงจะได้รับเศรษฐกิจจึงทำให้เกิดการต่อสู้แย่งชิงและนำไปสู่การมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนในลักษณะต่าง ๆ

1.3.5 พฤติกรรมเบี่ยงเบนอาจจะหมายความรวมถึงอาชญากรรมอีกด้วยว่าเป็นสิ่ง ที่จรรโลงสังคมเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สังคมจะดำรงอยู่ได้ กล่าวคือ ถ้าไม่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน และอาชญากรรมเหล่านี้แล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานอัยการ ทนายความ ผู้พิพากษาจะไม่ มีงานทำ นอกจากนี้ แล้วพฤติกรรมเบี่ยงเบนและอาชญากรรมจะก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ (innovation) ขึ้นมาในกระบวนการยุติธรรม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแก้ไขพัฒนาชีวิตความ สามารถให้เป็นไปในทางที่ดีเพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์และแก้ปัญหาสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวความคิดและทฤษฎีที่ค้นคว้าและรวบรวมมาข้างต้นทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับสาเหตุแห่งการประกอบอาชญากรรมซึ่งมีที่มาจากโครงสร้างทางสังคม โดยเฉพาะสถาบันครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันแรกที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมอื่น ๆ ต่อไป และสถาบันครอบครัวยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ ความคิด ค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติด้านต่าง ๆ ของเด็ก ถ้าสถาบันครอบครัวมีความบกพร่องหรือล้มเหลวหรือไม่สามารถสนองความต้องการสมาชิกในครอบครัวได้ดีพอ สมาชิกก็จะมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนและจะนำไปสู่การกระทำผิดหรือการประกอบอาชญากรรมโดยเฉพาะคดียาเสพติดได้และจากแนวคิดตามนัยดังกล่าวข้างต้นโดยเฉพาะทฤษฎีของเมอร์ตัน ทำให้ผู้วิจัยเกิดแนวความคิดว่า

การเข้าสู่การกระทำผิดของผู้ต้องขังหญิงคดียาเสพติดมาจากการปรับตัวแบบแหวกแนว หรือแบบทำท่าย ดั่งนั้น จึงนำแนวคิดดังกล่าวมาเป็นตัวแปรอิสระสำหรับการวิจัยครั้งนี้

2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

ระบบเศรษฐกิจหรืออิทธิพลเศรษฐกิจเป็นสาเหตุแห่งการประกอบอาชญากรรม ซึ่ง มาร์กซ ได้กล่าวไว้ว่า อาชญากรรมที่เกิดขึ้นเพราะปัจจัยด้านเศรษฐกิจ คือ ปัจเจกบุคคลต้องการความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ เขาเชื่อว่า ระบบเศรษฐกิจเป็นเงื่อนไขสำคัญในการก่ออาชญากรรม และอาชญากรรมก็เหมือนปรากฏการณ์ทางสังคมอื่น ๆ ที่มีผลมาจากระบบเศรษฐกิจ คือ สังคมถูกกำหนดโดยวิถีทางแห่งเศรษฐกิจ ระบบเศรษฐกิจเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความกดดัน ความรุนแรงของอาชญากรรมจะมีความสัมพันธ์กับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ เช่น การต่อสู้ระหว่างชนชั้นทางสังคมและการใช้แรงงานมีความสัมพันธ์กับระบบการผลิต จึงทำให้ผู้ถูกกดขี่หรือถูกเอาเปรียบทางเศรษฐกิจประกอบอาชญากรรม และความยากจนก็เป็นสาเหตุให้บุคคลก่ออาชญากรรม (ประจัน มณีนิล, 2534 : 118)

เฟรดริช แองเจิลส์ (Friedrich Engels) ก็เชื่อว่า ปัญหาต่าง ๆ ในทางสังคมรวมตลอดถึงปัญหาอาชญากรรมด้วยนั้นก็มีผลมาจากการได้รับการบริการและสินค้าไม่เท่าเทียมกัน และเป็นปัญหาควบคู่ไปกับสังคมเสมอมา การแก้ปัญหา คือ ต้องเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคมและระบบเศรษฐกิจทั้งหมด โดยการปฏิวัติสังคมใหม่ (Vold, 1958 : 161)

สรุปแนวความคิดข้างต้นได้ว่า อาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่อาจจะเกิดขึ้นจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ ดังนั้น การกระทำผิดในคดียาเสพติดก็อาจจะมาจากปัจจัยทางเศรษฐกิจเช่นกัน

3. ปัจจัยด้านกระบวนการทางสังคม

แนวความคิดทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการทางสังคมที่อธิบายสาเหตุแห่งการเกิดอาชญากรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลแต่ละกลุ่มว่ามีกระบวนการอย่างไร ส่งผลให้เขากลายเป็นอาชญากรหรือมีพฤติกรรมอาชญากร (criminal behavior) จึงมีคำกล่าวว่า พฤติกรรมอาชญากรได้มาจากกระบวนการเรียนรู้ (learning)

กาเบรียล ทาร์ต (Gabriel Tarde, 2524) ผู้ตั้งทฤษฎีการเลียนแบบ (theory of imitation) เขาเชื่อว่าไม่มีใครเป็นอาชญากรโดยกำเนิดแต่พฤติกรรมดังกล่าวเป็นผลจากปัจจัยทางสังคม อาชญากรอาชีพได้รับการฝึกฝนและได้เรียนรู้เช่นเดียวกับอาชีพอื่น ๆ ต่อเมื่อเขาได้มีชีวิตอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมดังกล่าว (Tarde อ้างถึงใน พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ, 2524 : 74)

ในปี ค.ศ. 1939 ซุทเธอร์แลนด์ ได้เสนอทฤษฎีความแตกต่างในการคบค้าสมาคม (differential association theory) ซึ่งมาจากแนวความคิดเดิมว่า พฤติกรรมทางอาชญากรรมสามารถเรียนรู้ได้โดยการติดต่อกันอย่างใกล้ชิดภายในกลุ่ม และพฤติกรรมที่แสดงออกมาในลักษณะที่เป็นอาชญากรนั้นขึ้นอยู่กับความแตกต่างในช่วงระยะเวลาและความสม่ำเสมอในการติดต่อดังกล่าว (Sutherland, 1974 : 74)

ซุทเธอร์แลนด์ ได้อธิบายพฤติกรรมทางอาชญากรว่า สามารถถ่ายทอดจากบุคคลหนึ่งไปสู่บุคคลอื่น ๆ โดยขบวนการ (Sutherland, 1974) ดังนี้

3.1 พฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นอาชญากรรม เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้และฝึกอบรม มิใช่เป็นการถ่ายทอดทางพันธุกรรม

3.2 พฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นอาชญากรรม สามารถเรียนรู้ได้จากบุคคลอื่นโดยขบวนการติดต่อ

3.3 หลักการสำคัญของการเรียนรู้พฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นอาชญากรรมจะเกิดขึ้นได้มากที่สุดจากการติดต่อกันอย่างใกล้ชิดภายในกลุ่มปฐมภูมิ ซึ่งในประเด็นนี้จึงตีความได้ว่า การติดต่อโดยผิวเผินหรือการพบปะชั่วคราว รวมตลอดถึงการได้พบเห็นจากหนังสือพิมพ์หรือภาพยนตร์อย่างฉาบฉวย ไม่ใช่ปัจจัยสำคัญของการถ่ายทอดพฤติกรรมอาชญากร

3.4 การเรียนรู้พฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นอาชญากรรมจะประกอบด้วย

3.4.1 วิธีการประกอบอาชญากรรมอาจมีความยากง่ายแตกต่างกันออกไป

3.4.2 แรงบันดาลใจ แรงขับภายใน ความมุ่งหมายและทัศนคติ

3.5 การเรียนรู้จากการกำหนดความหมายว่า กฎหมายของบ้านเมืองเป็นสิ่งที่ควรเคารพและปฏิบัติตามหรือเป็นสิ่งที่น่าละเมิด ทั้งนี้ เพราะในบางสังคมสมาชิกได้รับการอบรมสั่งสอนให้รู้จักเคารพในกฎหมายของบ้านเมือง แต่ในกลุ่มนอกกฎหมายหรือกลุ่มที่คิดว่าตนอยู่เหนือกฎหมายย่อมถือว่าการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเป็นค่านิยมที่จะได้รับการยกย่อง

3.6 คนเราจะกลายเป็นผู้กระทำผิดต่อเมื่อการแปลความหมายว่ากฎหมายเป็นสิ่งที่น่าละเมิดมากกว่าการแปลความหมายว่าเป็นสิ่งที่น่าเคารพปฏิบัติตาม

3.7 การคบค้าสมาคมที่ต่างรูปแบบกันซึ่งอาจจะแตกต่างในด้านความถี่ ระยะเวลาการเกิดขึ้นก่อนหรือหลังและความเข้มข้น หมายความว่า ถ้าใครได้เรียนรู้หรือคบค้าสมาคมผู้ที่มีความประพฤติที่ไม่ดีมาตั้งแต่เยาว์วัย เป็นเวลานานและสม่ำเสมอก็จะกลายเป็น อาชญากรได้

3.8 ขบวนการของการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมสัมพันธ์กับแบบอาชญากรรม และแบบที่ต่อต้านอาชญากรรม ซึ่งเกี่ยวกับกลไกของการเรียนรู้ในทางอื่นด้วย ขบวนการนี้อธิบายได้ว่า การเรียนรู้พฤติกรรมทางอาชญากรไม่จำกัดอยู่เพียงขบวนการของการเลียนแบบ เท่านั้น บุคคลที่ถูกล่อลวงหรือชักชวนก็อาจจะเรียนรู้พฤติกรรมทางอาชญากรได้ โดยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมนั้น ๆ ที่ซึ่งไม่ใช่เป็นการเลียนแบบ

3.9 ขณะที่พฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นอาชญากรเป็นการแสดงออกถึงความ ต้องการโดยทั่วไปและค่านิยมไม่อาจกล่าวได้ว่า พฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นอาชญากรรมนั้นเกิด จากความต้องการและค่านิยมอย่างเดียวกัน

พรรคชนะของทาร์ตและซูเธอร์แลนด์จะเป็นแนวคิดที่ช่วยให้ผู้วิจัยเข้าใจพฤติกรรม เบี่ยงเบนของผู้ต้องขังหญิงโดยเฉพาะการประกอบอาชญากรรมในคดียาเสพติดด้วยกระบวนการเรียนรู้ เพราะว่าพฤติกรรมอาชญากรเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ พฤติกรรมอาชญากร สามารถถ่ายทอดจากบุคคลหนึ่งไปสู่บุคคลอื่น ๆ ได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับรูปแบบความสัมพันธ์ติดต่อกับอาชญากร กระบวนการทางสังคมที่สมาชิกได้เรียนรู้ และฝึกฝนมาในรูปแบบที่แตกต่างกัน ออกไป และการกระทำผิดในคดียาเสพติดของผู้ต้องขังหญิงก็อาจจะมาจากกระบวนการทางสังคมได้เช่นกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานการวิจัยที่มุ่งศึกษาปัจจัยทางสังคมโดยเฉพาะปัจจัยภายในครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและประมวลโดยสังเขป ดังนี้

นวลจันทร์ ทศนชัยกุล (2534) ได้ศึกษาวิจัย บทบาทของบิดามารดาของเยาวชนที่กระทำผิด พบว่า เยาวชนที่กระทำผิดมาจากครอบครัวที่มีปัญหา คือ บางกลุ่มขาดบิดาหรือมารดา เนื่องจากการหย่าร้างหรือเสียชีวิต ทำให้ชีวิตในวัยเด็กต้องอาศัยอยู่กับญาติหรือคนอื่น บางคนไปอาศัยอยู่กับพระที่วัด เด็กจึงขาดความรัก ความอบอุ่น นอกจากนี้ ครอบครัวที่มีปัญหาอาจเกิดขึ้นเพราะมีความกดดันต่าง ๆ เช่น บิดามารดาทะเลาะบ่อย ลูกไม่ปรองดองรักใคร่กัน บิดามารดาไม่ให้ความยุติธรรมแก่บุตร หรือบิดามารดาสั่งสอนบุตรด้วยวิธีการลงโทษที่รุนแรง ดุด่า ทุตคำหยาบ บุตรจึงออกจากบ้านและในที่สุดก็กระทำผิด และต่อมาในปี 2540 นวลจันทร์ ทศนชัยกุล ก็ศึกษาเกี่ยวกับเยาวชน เรื่อง การระบอบยาเสพติดในหมู่เยาวชน พบว่า บรรยากาศของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการเสพยาบ้าของเด็กและเยาวชน และปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน และสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยที่ทำให้เยาวชนกระทำผิดทางอาญา และการที่เยาวชนเคยถูกบิดามารดาหรือผู้ที่เคยให้ที่อยู่อาศัยดุด่าหรือทำร้ายจิตใจเป็นสาเหตุทำให้เยาวชนกระทำผิดทางอาญา

ในกรณีการอบรมเลี้ยงดูและยาเสพติด ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะได้ศึกษาหาความสัมพันธ์เชิงเหตุระหว่งความสัมพันธ์ในครอบครัวด้านการเลี้ยงดูบุตรกับพฤติกรรม เพื่อค้นหาวิธีการหรือรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูบุตรซึ่งเป็นเงื่อนไขหรือปัจจัยให้เกิดรูปแบบพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่พอสรุปได้ ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักล้นนับสนุน ซึ่งดวงเดือน พันธุมนาวิน (2520) ได้ศึกษาข้อมูลเชิงitudinal และพบว่า เด็กและวัยรุ่นไทยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบ มีวินัยทางสังคมและมีความเชื่อเพื่อเมื่อแก่สูงกว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบรักน้อยจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ซึ่งดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิก (2524) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับสุขภาพจิตและจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลเป็นตัวแปรสำคัญในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของวัยรุ่น

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตและทางกาย ซึ่งดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจันทน์ (2524) ได้ศึกษาเรื่อง แบบฉบับการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่กำลังเปลี่ยนแปลงของครอบครัวรายได้น้อยที่อยู่ในตัวเมือง พบว่า มารดาที่ทำงานนอกบ้านและมารดาที่ไม่ได้ทำงานนอกบ้านปฏิบัติต่อบุตรคล้ายคลึงกัน คือ เมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ มารดาจะใช้วิธีเสริมแรงพฤติกรรมของบุตรด้วยการชมเชยหรือให้รางวัล เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์มารดาจะปฏิบัติต่อบุตรอย่างรุนแรงด้วยการดุด่า และการลงโทษทางกาย

ส่วนสมศิริ เลปนนานนท์ (2525) ได้สำรวจทัศนคติของผู้ปกครองต่อบุตรหลาน ผู้ติดยาเสพติด (เฮโรอีน) ที่มารับการบำบัดรักษาที่คลินิก โดยสอบถามวิธีการลงโทษของบิดามารดาเมื่อบุตรหลานกระทำผิดร้ายแรง พบว่า บิดามารดาส่วนมากกล่าวรายงานว่า ตนใช้การลงโทษบุตรหลานด้วยการว่ากล่าวตักเตือน การเขียนตีเป็นอันดับรองลงมา ไล่ออกจากบ้านและใช้วิธีไม่พูดกับเด็ก แต่ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้จากผู้ป่วยที่มารับการบำบัดรักษาในเรื่องเดียวกัน พบว่า การว่ากล่าวตักเตือนของผู้ปกครองคือการบ่นว่ากล่าวกระทบกระทั่งบ้ำเต็มความผิดของเด็กพูดมากเกินไป จนทำให้ผู้ป่วยไม่พอใจเกิดความรำคาญ ส่วนผู้ปกครองที่ใช้อารมณ์ไล่ออกจากบ้านทำให้ผู้ป่วยต้องหันกลับไปจับกลุ่มเพื่อนที่ใช้ยาเสพติดด้วยกันอีก

พรทิพย์ จิตธรร (2516) ได้ศึกษาด้วยวิธีการสัมภาษณ์ผู้ป่วยที่มารับการบำบัดรักษา ยาเสพติด และพบว่า เด็กที่ถูกชักจูงให้ไปติดยาเสพติดมาจากครอบครัวที่มีปัญหาขาดความอบอุ่นไม่ได้รับความเอาใจใส่จากบิดามารดามาตั้งแต่เด็ก ส่วนสุชาติ บัณฑุ์นทกุล (2519) ได้ศึกษาเปรียบเทียบเรื่อง ยาเสพติดให้โทษของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และพบว่า สิ่งที่ผู้ติดยาเสพติดปรารถนามากที่สุดคือ ความต้องการความรักจากพ่อแม่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงสำรวจนักเรียนไทยติดยา โดยนายแพทย์ฝน แสงสิงแก้วและคณะ (2524) ที่ระบุว่า นักเรียนที่ติดยามีจำนวนมากที่คิดว่าตนได้รับความรักและความเอาใจใส่ ตูแลจากบิดามารดาน้อยกว่าเพื่อน ๆ ที่ไม่ติดยา

เบคเคอร์ (Becker, 1964) ได้ประมวลผลการวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก และให้ข้อเสนอแนะว่า บิดามารดาที่ใช้วิธีอบรมเลี้ยงดูเด็กโดยให้ความรักจะช่วยปลุกฝังให้เด็กมีความรับผิดชอบต่องานตนเองมีความรู้สึกสำนึกผิดและเมื่อทำผิดก็รู้จักสารภาพผิดมีความก้าวร้าว น้อยและให้ความร่วมมือต่อผู้อื่นเป็นอย่างดี เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบควบคุมมากจะมีลักษณะเชื่องฟัง เรียบร้อย มีความเชื่อเพื่อพ่อแม่และสุขภาพ ี่อายุ ใจน้อย ประหม่า ไม่ชอบสมาคม ส่วนเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อยจะเป็นเด็กไม่เชื่องฟัง ไม่มีความรับผิดชอบ

ไม่มีระเบียบ และขาดสมาธิ ไม่มีความเกรงใจ เมคเคอร์ ได้สรุปผลการวิจัยเชิงเสนอแนะว่า บิดามารดาควรใช้วิธีอบรมเลี้ยงดูบุตรโดยการให้ความรักความอบอุ่นควบคู่ไปกับการควบคุม เด็กอันประกอบด้วยการให้ความรักเป็นแบบอย่างที่ดี เพราะความรักจะช่วยปลุกฝังให้เด็กมี เหตุผลและสามารถควบคุมพฤติกรรมของเด็ก ทำให้เด็กมีความรับผิดชอบต่อตนเอง มีความ รู้สึกสำนึกผิด และเมื่อกระทำผิดก็รู้จักสารภาพผิดมีความก้าวร้าวน้อยและให้ความร่วมมือต่อ ผู้อื่นเป็นอย่างดี (Becker, 1964 : 161-177)

ฐานะทางครอบครัวกับยาเสพติด โดยจิตรา ฝ้าทรัพย์ (2520) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาทัศนคติของวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาแล้ว พบว่า วัยรุ่นที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางติดยาเสพติดมากที่สุด รองลงมาครอบครัวที่มีฐานะ ทางเศรษฐกิจต่ำ ส่วนจากครอบครัวที่ฐานะเศรษฐกิจสูงมีจำนวนผู้ติดยาเสพติดน้อยที่สุด โดยผู้วิจัยให้เหตุผลว่า ครอบครัวที่มีรายได้ปานกลางทั้งบิดามารดาต้องประกอบอาชีพเลี้ยง ครอบครัวยังให้ความสุขแก่ลูกด้วยการให้เงินใช้จ่ายอย่างเพียงพอ แต่การที่ต้องออกไปทำงาน นอกบ้านทั้งคู่ทำให้ไม่มีเวลาอบรมลูกซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้เด็กหันไปคบเพื่อนที่ไม่ดีประกอบการ มีเงินใช้จ่ายจึงอาจถูกเพื่อนชักจูงให้มีประสบการณ์เกี่ยวกับยาเสพติด

ส่วนการวิสัน (Garrison, 1965) ได้อธิบายเกี่ยวกับฐานะของครอบครัวกับ ยาเสพติดแตกต่างออกไปว่า ครอบครัวยากจนโดยเฉพาะบิดาต้องทำงานหนักตลอดวันได้รับ ประทานอาหารและพักผ่อนไม่เพียงพอ ทำให้อารมณ์เสียง่าย ประกอบกับได้รับการศึกษาน้อย ไม่เหมาะจะอบรมสั่งสอนบุตร ผลก็คือ ทำให้เกิดความตึงเครียดตลอดเวลาจึงเป็นไปได้น้อย มากที่บิดามารดาจะสร้างความสัมพันธ์อันใกล้ชิดกับบุตร สำหรับเด็กกลุ่มที่มาจากครอบครัวที่ มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงติดยาเสพติดน้อยที่สุดนั้นเป็นเพราะเด็กกลุ่มนี้ ไม่มีความคับข้องใจและ ไม่ต้องอดทนต่อความกดดันที่จิตใจต้องการ ประกอบกับการที่เด็กกลุ่มนี้มีเงินใช้จ่ายเพียงพอ โอกาสที่จะติดต่อกับกลุ่มที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำกว่าจึงมีน้อย โอกาสที่จะถูกชักชวนให้ มีประสบการณ์หาเงินเพื่อเสพและจำหน่ายยาเสพติดจึงเป็นไปไม่ได้ยาก จึงสรุปได้ว่าฐานะด้าน เศรษฐกิจของครอบครัวเป็นเงื่อนไขให้คนประกอบอาชีพกรรมคดียาเสพติด

ขนาดของครอบครัวกับยาเสพติด ลาดทองใบ ภูอภิรมย์ (2530) ได้ศึกษาหาข้อเท็จจริงว่า ขนาดของครอบครัวเป็นเงื่อนไขให้สมาชิกของครอบครัวประกอบอาชีพกรรมหรือไม่ ก็พบว่า ขนาดของครอบครัวพิจารณาได้จากจำนวนที่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันเป็นเกณฑ์กำหนด ครอบครัวขนาดเล็กมีจำนวนบุตร 1 - 2 คน ขนาดกลางมีจำนวน 3 - 4 คน และขนาดใหญ่มีจำนวน 5 คนขึ้นไป ครอบครัวขนาดใหญ่ทำให้เกิดความแออัดภายในครอบครัวและมีผลกระทบทั้งในแง่สังคมและจิตใจของบุคคลได้

จิรจักษ์ พรหมโมบล (2530) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางสังคมมีอิทธิพลต่อการกลับมาเสพยาเสพติด กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษบางเขน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการกลับมาเสพยาเสพติดอีกภายหลังจากการพ้นโทษสาเหตุเฉพาะเพราะผู้ต้องขังกลับไปถิ่นที่อยู่อาศัยเดิม มีปัญหาไม่สบายใจกลับไปคบเพื่อนกลุ่มเดิมและชักชวนให้เสพ ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ยังไม่แน่ใจว่าจะกลับมาเสพอีกหรือไม่ ส่วนอายุ ระดับการศึกษาและการคบเพื่อนมีความสัมพันธ์กับการกลับมาเสพยาเสพติด แต่ลักษณะของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับการกลับมาเสพยาเสพติด

ที่พักอาศัยกับยาเสพติด เสรีน ปุณณะหิตานนท์ (2517) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับปัญหาเสพยาเสพติดให้โทษในประเทศไทยและปัญหาที่เกี่ยวข้องพบว่า นักเรียนนักศึกษาที่ใช้ยาเสพติดมักไม่ได้พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา และการที่เด็กเหล่านั้นพักอาศัยอยู่กับผู้อื่นก็มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับยาเสพติด

อัจฉรา ทองตัน (2536) ศึกษา เรื่อง การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในประเทศไทย พบว่า เด็กและเยาวชนดังกล่าวส่วนใหญ่มีที่พักอาศัยอยู่ในชนบทมีความประพฤติเบี่ยงเบนชอบเที่ยวกลางคืนในสถานเริงรมย์ เคยหนีออกจากบ้าน เคยกระทำความผิดหรือถูกจับกุมมาแล้ว เสพยาเสพติด เล่นการพนัน เพื่อนสนิทก็มีความประพฤติเบี่ยงเบน ชอบเที่ยวกลางคืน สูบบุหรี่ ชอบทะเลาะวิวาท ดื่มสุรา เล่นการพนัน มีนิสัยนักเลง อันธพาล เสพยาเสพติด และเด็กและเยาวชนดังกล่าวคบเพื่อนที่เคยถูกตำรวจจับกุมมาแล้ว

ในกรณีความใกล้ชิดกับยาเสพติด ฝน แสงสิงแก้วและคณะ (2524) และเสรีน ปุณณะหิตานนท์ (2517) ได้รายงานถึงปัจจัยทำให้เยาวชนมีประสบการณ์ในการเสพยาเสพติดและโอกาสที่เยาวชนจะใกล้ชิดกับยาเสพติดมีหลายประการ เช่น

1. การเห็นตัวอย่างการใช้ยาเสพติดในครอบครัว เช่น บิดามารดาสูบบุหรี่ ดื่มสุรา หรือใช้ยาเสพติดที่ผิดกฎหมายมีความสัมพันธ์กับการติดยาเสพติดของนักเรียน

2. กลุ่มเพื่อนมีการรวมตัวหรือเยาวชนอาจตั้งกลุ่มของตนเอง มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลนอกครอบครัว มีสร้างวัฒนธรรมย่อยภายในกลุ่มเพื่อให้สมาชิกปฏิบัติตาม โดยเฉพาะการลงใช้ยาเสพติดเป็นกิจกรรมที่ทำกลุ่มเพื่อนยอมรับ และแคนเดล (Kandel, 1974) ก็พบว่า เพื่อนเป็นตัวกำหนดที่สำคัญต่อการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่น

3. เยาวชนมีโอกาสติดยาเสพติดได้ถ้าหากยาเสพติดหาง่าย หรือที่อยู่อาศัยอยู่ใกล้แหล่งยาเสพติด

นอกจากนี้ ยังมีงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดที่ทำการศึกษากับผู้กระทำผิดในรูปแบบต่าง ๆ กันไป เช่น การศึกษาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน การกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก การกระทำผิดของผู้ต้องขังหญิง เป็นต้น ในส่วนดังกล่าวนี้มีผลงานการวิจัยที่พอประมวลได้ ดังนี้

วีระชัย กรานคำยี่ (2524) ได้ศึกษา เรื่อง การกระทำผิดซ้ำ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวางจังหวัดนนทบุรีและผู้ต้องขังในทัณฑสถานหญิงกลางกรุงเทพมหานครที่กระทำผิดซ้ำ จำนวน 200 ราย พบว่า ปัจจัยภูมิหลังและลักษณะทางประชากร ได้แก่ ความใกล้ชิด ศาสนา อายุ เพศ จำนวนบุตร และการศึกษา มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำ ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่ ภูมิฐานะ และบริเวณที่อยู่อาศัยก็มีผลกระทบต่อการกระทำผิดซ้ำ

อัจฉราพรรณ เทศะปุระณะ (2524) ได้ศึกษา เรื่อง วิเคราะห์สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ณ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง ศึกษาจากเด็กและเยาวชนกระทำผิดซ้ำ อายุ 7-25 ปี จำนวน 180 ราย พบว่า พ่อแม่ เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำมีการศึกษาดำ อยู่ในครอบครัวเดี่ยว อาศัยอยู่ในแหล่งเสื่อมโทรม รายได้ในระดับต่ำ ผู้กระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่เป็นผู้มีประวัติการจับกุม กระทำความผิด คำพิพากษาและระยะเวลาที่ถูกลงโทษในความผิดครั้งแรกมีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดซ้ำ และพบว่า เด็กและเยาวชนที่มีแนวโน้มกระทำผิดซ้ำสูง กระทำผิดในประเภทคดีที่รุนแรงและถูกลงโทษหนักขึ้น หรือระยะเวลาการฝึกอบรมมากกว่าความผิดครั้งแรก

นวลจันทร์ ทศนชัยกุล (2532) ได้ศึกษา เรื่อง การกระทำผิดของหญิง พบว่า ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-30 ปี มีการศึกษาดำ คือ ไม่เกินชั้นประถมปีที่ 4 สมรสแล้ว มีบุตรจำนวน 3 คนขึ้นไป อาศัยอยู่ในชนบท ทั้งทำงานนอกบ้าน และทำหน้าที่แม่บ้าน มีรายได้ต่ำกว่า 1,500 บาทต่อเดือน ทั้งตนเองและสามีมักไม่มีรายได้หรือมีแต่

ไม่แน่นอน เมื่อพิจารณาการกระทำผิด พบว่า ระดับการศึกษาที่ต่างกันจะมีความรู้สึกต่อคำพิพากษาของศาลแตกต่างกัน แต่ระดับการศึกษาไม่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดในประเภทต่าง ๆ คือ การเสพ การครอบครอง และการครอบครองเพื่อจำหน่าย

ประวุฒิ ดาวรศิริ (2532) ได้ศึกษา เรื่อง การวิเคราะห์สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง พบว่า ผู้ต้องขังหญิงที่กระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่เป็นมา้ย มีอายุระหว่าง 26-35 ปี มีการศึกษาต่ำ ก่อนการกระทำผิดซ้ำมีอาชีพรับจ้าง มีรายได้ต่ำ มีนิสัย ชอบสูบบุหรี่ อาศัยอยู่ในแหล่งสลัม สมาชิกในครอบครัวรักใคร่กันดี ส่วนใหญ่กระทำผิดครั้งแรกในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด มีสาเหตุเนื่องจากรายได้ไม่พอใช้ ถูกศาลพิพากษาจำคุกไม่เกิน 1 ปี กระทำผิดซ้ำหลังจากได้รับการปลดปล่อยในระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี โดยกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติดเนื่องจากรายได้ไม่พอใช้ กระทำผิดโดยมิได้ไตร่ตรองไว้ก่อน และถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี

ลาวิตรี ไพฑูรย์ (2533) ได้ศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่นำมาสู่การกระทำผิดซ้ำของสตรี พบว่า ระดับการศึกษา ความผูกพันในสถาบันศาสนา ความศรัทธาในกระบวนการยุติธรรม ความยากลำบากในการตัดสินใจกระทำผิดครั้งแรก และชอบแสดงออกซึ่งความรุนแรง เป็นปัจจัยสำคัญในการกระทำผิดซ้ำ

สุรินทร์ ชาวศรีทอง (2539) ศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดของผู้ต้องขังหญิงในทัณฑสถานหญิงกลาง พบว่า ผู้ต้องขังหญิงในทัณฑสถานหญิงกลางส่วนใหญ่ขณะกระทำผิดมีอายุระหว่าง 20-30 ปี สมรสแล้ว มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา อาชีพค้าขายหรือมีธุรกิจส่วนตัวมีรายได้เดือนละไม่เกิน 3,000 บาท ลักษณะสภาพแวดล้อมบริเวณที่อยู่อาศัยจะเป็นตลาดหรือแหล่งชุมชน ไม่เคยกระทำผิดมาก่อน กระทำผิดเพียงลำพังคนเดียวภายในบ้านหรือที่พักอาศัยในเวลากลางวัน การกระทำผิดมักเกิดจากการยั่วยุ ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่กระทำผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติด โดยมีสาเหตุการกระทำผิดเกิดจากความไม่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ ความต้องการเงินหรือทรัพย์สิน ความยากจน และความคับแค้นใจ ปัจจัยด้านภูมิหลัง ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม พฤติการณ์แห่งคดีมีความสัมพันธ์ต่อการกระทำผิด

ภายหลังจากศึกษาแนวความคิดและทฤษฎี ประกอบกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมด สรุปได้ว่า งานวิจัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยด้านครอบครัวที่ส่งผลต่อการกระทำผิด และผู้วิจัยส่วนใหญ่พบว่า สภาพปัญหาครอบครัวมีความสัมพันธ์กับปัญหาการติดยาเสพติดของเด็กและเยาวชน นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่ศึกษาการกระทำผิดจากกลุ่มผู้ต้องขังชายและผู้ต้องขังหญิง ซึ่งจะมุ่งศึกษาที่ประเด็นปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจของครอบครัว และพฤติกรรมแห่งคดีของผู้กระทำผิด งานวิจัยที่กล่าวข้างต้นเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ทำให้ผู้วิจัยเหล่านั้นได้ค้นพบเพียงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ แต่งานวิจัยเหล่านั้นยังไม่ได้เจาะลึกถึงรายละเอียดหรือความเป็นมาที่ชัดเจนว่า ทำไมบุคคลจึงต้องกระทำผิดและมีกระบวนการที่ ทำให้บุคคลนั้นเข้าสู่การกระทำผิดจนกระทั่งกลายเป็นผู้ต้องขังแล้วถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ อย่างไรก็ตาม ก็ตามงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยก็สามารถนำข้อค้นพบจากผลวิจัยเหล่านั้นมาเป็นข้อมูลเบื้องต้นเพื่อศึกษาเรื่อง การเข้าสู่การกระทำผิดของผู้ต้องขังหญิงคดียาเสพติดในเรือนจำจังหวัดปัตตานี โดยศึกษาเฉพาะด้านปัจจัยและสิ่งแวดล้อมที่ทำให้ผู้หญิงเข้าสู่การกระทำผิดจนกระทั่งกลายเป็นผู้ต้องขังในคดียาเสพติดแล้วถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำ

สรุปแนวความคิดทฤษฎีโดยเฉพาะอย่างยิ่งทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนตามทฤษฎีของเดอริคิม เมอร์ตัน ทาร์ด และซูทเธอแลนส์ดังกล่าวข้างต้นจะช่วยเป็นแนวทางให้ผู้วิจัยได้แนวคิดและสร้างกรอบการวิจัย และในส่วนของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังเสนอไว้ข้างต้น โดยเฉพาะงานวิจัยที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาเป็นองค์ความรู้ที่ช่วยให้ผู้วิจัยกำหนดกรอบการวิจัยอย่างมีทิศทาง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ จากปัญหาการวิจัยแนวคิดเชิงทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยและสิ่งแวดล้อมที่ทำให้ผู้หญิงเข้าสู่กระทำความผิดคดียาเสพติดจนกลายเป็นผู้ต้องขังอยู่ในเรือนจำจังหวัดปัตตานี ประเด็นในการศึกษาอยู่ภายในขอบเขตแนวความคิดทางสังคมวิทยา ผู้วิจัยจึงแบ่งปัจจัยในการศึกษาออกเป็น 3 ประเด็นหลัก คือ

1. สิ่งแวดล้อม ได้แก่ บุคคล เวลา ชุมชนและสถานที่
2. การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม หรือการเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการทางสังคม
3. การปรับตัวในรูปแบบแหวกแนว และแบบทำทนาย

แผนภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

